

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન

વિરુદ્ધ

જ્ઞાનામ્બિકાઈ મિલ્સ લિમિટેડ

૧૯ જુલાઈ, ૨૦૦૫

[એસ.એન. વરિયાવા અને ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયામૂર્તિશ્રીઓ]

લેબર લો:

એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૮/ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૮:

કલમ ૨(૨૨)/કલમ ૧૦-બી-"વેતન" -તમિલનાડુ રાજ્યમાં દાખલ કરવામાં આવેલી કલમ ૧૦-બી હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશ મુજબ કામદારોને કરવામાં આવેલી ચુકવણી-કામદારોની વેતન

વધારાની માંગણી-સ્પેશિયલ ટ્રિબ્યુનલને સંદર્ભ મોકલવામાં આવ્યો- તમિલનાડુ સરકારના તારીખ ૧૫/૦૭/૧૯૮૫ અને ૨૯/૦૭/૧૯૮૫ ના આદેશો-વિવાદ પેન્ડિંગ હોય તે દરમિયાન કામદારોને અમુક ચુકવણી કરવાનો નિર્દેશ-આ રીતે ચૂકવવામાં આવેલા નાણાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એવોર્ડ કરવામાં આવનારા નાણાકીય લાભો સામે એડજસ્ટ કરવાના રહેશે-માલિક અને કામદારો વચ્ચે સમાધાન થયું જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી કે બે આદેશો હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમને 'એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ' તરીકે ગણવામાં આવશે- સમાધાનની શરતો મુજબ એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો-ઠરાવવામાં આવ્યું કે, તારીખ ૧૫/૦૭/૧૯૮૫ અને ૨૯/૦૭/૧૯૮૫ ના આદેશો હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વેતન હતી-માત્ર સમાધાનમાં તેમને "એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ" તરીકે ઓળખાવવામાં આવ્યા હોવાથી એવોર્ડ પછી તેઓ વેતન તરીકે મટી જતા નથી-તે રકમ પર ફાળો આપવો પડશે.

દીવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: દીવાની અપીલ નંબર ૬૯૫/૨૦૦૪.

ડબલ્યુ.એ.એસ.આર. નંબર ૪૯૮૦૮/૧૯૯૮ માં સી.એમ.પી. નંબર ૧૨૬૩૦/૯૮ માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના તારીખ ૦૭/૦૮/૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી.

અપીલકર્તા વતી સી.એસ. રાજન, વી.જે. ફાન્સિસ, અનુપમ મિશ્રા અને જેનિસ.

પ્રતિવાદી વતી ઈ.સી. અગ્રવાલા.

અદાલતનો નીચે મુજબનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

આદેશ

આ અપીલ મદ્રાસ હાઈકોર્ટના તારીખ ૭ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૨ ના ચુકાદા વિરુદ્ધ છે. ટૂંકમાં હકીકતો નીચે મુજબ છે:—

પ્રતિવાદી કંપનીના કર્મચારીઓએ વેતન વધારાની માંગણી કરી હતી. વિવાદ નિર્ણય માટે મદ્રાસની સ્પેશિયલ ટ્રિબ્યુનલને મોકલવામાં આવ્યો હતો. ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૦-બી, જે તમિલનાડુ રાજ્યમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, તેના આધારે સરકારે તારીખ ૧૫ જુલાઈ, ૧૯૮૫ અને ૨૯ જુલાઈ, ૧૯૮૫ ના આદેશો પસાર કર્યા હતા, જેમાં વિવાદો પેન્ડિંગ હોય તે દરમિયાન કામદારોને અમુક ચુકવણી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. બંને આદેશોમાં એવી કલમ હતી કે આદેશના અનુસંધાનમાં ચૂકવવામાં આવેલા કોઈપણ નાણાં માલિક દ્વારા તે નાણાકીય લાભોમાંથી કાપી શકાય છે જેના માટે કર્મચારી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવનારા એવોર્ડ હેઠળ હકદાર બને.

આ તબક્કે, ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૦-બી ટાંકવી અનુકૂળ રહેશે, જેના હેઠળ આ આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. કલમ ૧૦-બી નીચે મુજબ છે:-

"૧૦-બી વિવાદોના પતાવટ પેર્લિંગ હોય તે દરમિયાન સેવાની શરતો અને નિયમો અંગે આદેશ જારી કરવાની સત્તા.

(૧) જ્યાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા કલમ ૧૦ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ લેબર કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલને ઔદ્યોગિક વિવાદ મોકલવામાં આવ્યો હોય અને જો રાજ્ય સરકારના મતે જાહેર સલામતી અથવા સુવિધા અથવા જાહેર વ્યવસ્થા જાળવવા અથવા સમુદાયના જીવન માટે આવશ્યક પુરવઠો અને સેવાઓ જાળવવા અથવા જે સંસ્થા અંગે આવો સંદર્ભ કરવામાં આવ્યો છે તેમાં રોજગારી અથવા ઔદ્યોગિક શાંતિ જાળવવા માટે તેમ કરવું જરૂરી અથવા ઉચિત હોય, તો તે સામાન્ય અથવા વિશેષ આદેશ દ્વારા નીચે મુજબની જોગવાઈ કરી શકે છે, -

(એ) માલિક અથવા કામદાર અથવા બંનેએ રોજગારીની એવી શરતો અને નિયમોનું પાલન કરવાનું રહેશે જે આદેશમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં

આવ્યા હોય અથવા આદેશ મુજબ નક્કી કરવામાં આવ્યા હોય, જેમાં માલિક દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિ કે જે કામદાર છે અથવા રહી ચૂક્યો છે તેને નાણાંની ચુકવણીનો સમાવેશ થાય છે;

(બી) કોઈપણ જાહેર ઉપયોગિતા સેવા ને બંધ ન કરવા અથવા બંધ ન રાખવા અને આદેશમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યા હોય તેવા નિયમો અને શરતો પર કામ કરવા અથવા કામ ચાલુ રાખવા માટેની જરૂરિયાત માટે; અને

(સી) કોઈપણ આનુષંગિક અથવા પૂરક બાબત માટે જે આદેશના હેતુ માટે તેને જરૂરી અથવા ઉચિત જણાય;

પરંતુ શરત એ છે કે આ પેટા-કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલો કોઈપણ આદેશ કોઈ પણ માલિકને કામદારો માટે રોજગારીની એવી શરતો અને નિયમોનું પાલન કરવાની જરૂરિયાત ઊભી કરશે નહીં જે આદેશની તારીખના તરત પહેલાના ત્રણ મહિનામાં કોઈપણ સમયે તેમને લાગુ પડતી શરતો કરતા ઓછી અનુકૂળ હોય.

સ્પષ્ટીકરણ. – આ પેટા-કલમના હેતુ માટે, "જાહેર ઉપયોગિતા સેવા" એટલે—

(i) કોઈપણ ઔદ્યોગિક સંસ્થાનો કોઈપણ વિભાગ જેના કામ પર તે સંસ્થા અથવા તેમાં કાર્યરત કામદારોની સલામતી નિર્ભર હોય;

(ii) કોઈપણ ઉદ્યોગ જે જાહેર જનતાને વીજળી, પ્રકાશ અથવા પાણી પૂરું પાડે છે;

(iii) કોઈપણ ઉદ્યોગ જેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આ અધિનિયમના હેતુ માટે જાહેર ઉપયોગિતા સેવા તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હોય.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલો આદેશ આદેશની તારીખથી છ મહિનાનો સમયગાળો પૂરો થવા પર અથવા લેબર કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલના એવોર્ડની તારીખે, જે વહેલું હોય, અમલમાં રહેતો બંધ થશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળના આદેશના અનુસંધાનમાં માલિક દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિને ચૂકવવામાં આવેલા કોઈપણ નાણાં, તે માલિક દ્વારા લેબર કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા કોઈપણ એવોર્ડની જોગવાઈઓ હેઠળ આવી વ્યક્તિ જે નાણાકીય લાભ માટે હકદાર બને તેમાંથી કાપી શકાય છે."

પ્રતિવાદીએ સરકારના નિર્દેશ મુજબ રકમ ચૂકવી હતી. અંતે, પ્રતિવાદી કંપનીએ કર્મચારીઓ સાથે સમાધાનનું મેમોરેન્ડમ કર્યું અને સમાધાનની શરતો

મુજબ સ્પેશિયલ ટ્રિબ્યુનલ પાસેથી એક આદેશ લેવામાં આવ્યો જે નીચે મુજબ છે:—

"ગ્રુપ (ડી) માં આવતી ટેક્સટાઈલ મિલોના કામદારોને આપવામાં આવેલી રાહત તારીખ ૨૧ માર્ચ, ૧૯૮૬ (પરિશિષ્ટ III) ના સમાધાનના મેમોરેન્ડમના જોડાણ I અને III માં સમાવિષ્ટ શરતો મુજબ રહેશે, જેને મેં સંબંધિત મુદ્દાઓ પર મારા પોતાના તારણો અને નિર્ણય તરીકે સ્વીકાર્યા છે અને તે ૧ મે, ૧૯૮૬ થી અમલી રહેશે."

આમ, સ્પેશિયલ ટ્રિબ્યુનલ ક્યારેય પ્રશ્નમાં ગઈ ન હતી અને તેણે એવો નિર્ણય લીધો ન હતો કે (સરકારી આદેશ હેઠળ) ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વેતન હતી કે નહીં. તેણે માત્ર પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા સમાધાનને પોતાની મંજૂરી આપી હતી. સમાધાનના મેમોરેન્ડમની કલમ ૩(સી), જેના પર મજબૂત રીતે ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે, તે નીચે મુજબ છે:—

"એવી સહમતી છે કે કામદારોને ૩૦ એપ્રિલ, ૧૯૮૬ સુધી ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૧૦-બી હેઠળના સરકારી આદેશ નંબર ૧૩૯૯, તારીખ ૧૫ જુલાઈ, ૧૯૮૫ અને નંબર ૧૫૪૬, તારીખ ૨૯ જુલાઈ, ૧૯૮૫ અને સ્પેશિયલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તારીખ ૧૪

ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૬ ના સંમતિ પત્ર મુજબ સંજોગો અનુસાર જે રૂ. ૫૦૦, રૂ. ૨૬૦ અને રૂ. ૭૫, રૂ. ૬૫ પ્રતિ માસની એકસામટી ચુકવણી કરવામાં આવી છે અથવા ચૂકવવાપાત્ર છે, તેને એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ તરીકે ગણવામાં આવશે અને આ પતાવટ હેઠળ આવરી લેવામાં આવતા ભાવિ લાભો સામે તેને એડજસ્ટ કરવામાં આવશે નહીં."

એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશને ઉપરોક્ત બે સરકારી આદેશો હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ પર ફાળા નો દાવો કર્યો હતો. એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશને ત્યારબાદ ફાળો વસૂલવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. આથી હાઈકોર્ટ સમક્ષ એક રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે ઠરાવ્યું કે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ "વેતન" સમાન નથી. કોર્પોરેશન દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી એલપીએ વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી છે. હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ એ આધાર પર ચાલે છે કે સરકારના આદેશો હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ એક્ટ, ૧૯૪૮ ની કલમ ૨(૨૨) હેઠળ આપવામાં આવેલી "વેતન" શબ્દની વ્યાખ્યા મુજબ "વેતન" ગણાશે. જો કે, તેઓ એવો નિષ્કર્ષ કાઢે છે કે ટ્રિબ્યુનલનો એવોર્ડ આ ચુકવણીઓને "એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ" તરીકે ઓળખાવે છે, તેથી હવે તેને 'વેતન' ગણી શકાય નહીં.

અમે પક્ષકારોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ એ નિષ્કર્ષ પર આવવામાં બિલકુલ સાચી હતી કે સરકારના આદેશો મુજબ કરવામાં આવેલી ચુકવણીઓ એમ્પ્લોઈઝ સ્ટેટ ઈન્સ્યોરન્સ એક્ટ, ૧૯૪૮ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ 'વેતન' હતી. અમે પ્રતિવાદી વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે સહમત થઈ શકતા નથી કે તે તબક્કે પણ આ 'વેતન' નહોતા. કલમ ૨(૨૨) માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ 'વેતન' શબ્દ નીચે મુજબ છે:—

"૨(૨૨) "વેતન" એટલે કર્મચારીને રોકડમાં ચૂકવવામાં આવતું અથવા ચૂકવવાપાત્ર તમામ મહેનતાણું, જો રોજગારીના કરારની શરતો, સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત, પૂર્ણ કરવામાં આવી હોય અને તેમાં [મંજૂર કરેલી રજા, લોક-આઉટ, હડતાલ જે ગેરકાયદેસર નથી અથવા લે-ઓફના કોઈપણ સમયગાળાના સંબંધમાં કર્મચારીને કરવામાં આવેલી કોઈપણ ચુકવણી અને] અન્ય વધારાના મહેનતાણાનો સમાવેશ થાય છે, જો કોઈ હોય તો, [જે બે મહિનાથી વધુ ન હોય તેવા અંતરાલમાં ચૂકવવામાં આવે છે], પરંતુ તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થતો નથી—

(એ) માલિક દ્વારા કોઈપણ પેન્શન ફંડ અથવા પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલો કોઈપણ ફાળો;

(બી) કોઈપણ મુસાફરી ભથ્થું અથવા કોઈપણ મુસાફરી રાહતનું મૂલ્ય;

(સી) તેની રોજગારીના સ્વરૂપને કારણે તેના પર આવતા વિશેષ ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે કાર્યરત વ્યક્તિને ચૂકવવામાં આવેલી કોઈપણ રકમ; અથવા

(ડી) ડિસ્ચાર્જ પર ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ ગ્રેયુઈટી;"

આમ, કર્મચારીને રોકડમાં ચૂકવવામાં આવતું અથવા ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ મહેનતાણું જો રોજગારીના કરારની શરતો, સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત, પૂર્ણ થાય તો તે 'વેતન' ગણાશે. સરકારી આદેશ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે એવોર્ડ પસાર થયા પછી ચુકવણીને 'વેતન' સામે એડજસ્ટ કરવાની હતી. સરકારી આદેશના આધારે તે રોજગારીના કરારની શરતો મુજબની ચુકવણી છે અને તેથી તે વેતન ગણાશે.

અમારા મતે હાઈકોર્ટ એ નિષ્કર્ષ પર આવવામાં સંપૂર્ણપણે ભૂલ કરી છે કે એવોર્ડના આધારે તે વેતન તરીકે મટી જાય છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ટ્રિબ્યુનલે એ બાબત પર પોતાનું મન વાપર્યું નથી કે ચુકવણીઓ વેતન હતી કે નહીં. ટ્રિબ્યુનલે જે કંઈ કર્યું તે પક્ષકારો વચ્ચેના સમાધાનને મંજૂરી આપવાનું હતું. માત્ર એટલા માટે કે પક્ષકારોએ તેમના સમાધાનમાં ચુકવણીઓને 'એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ' તરીકે ઓળખાવવાનું પસંદ કર્યું તેનો અર્થ એ નથી કે જો તે અન્યથા

વેતન હોય તો તે ચુકવણીઓ વેતન તરીકે મટી જાય છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, જ્યારે તે ચૂકવવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તે વેતન હતા. સમાધાનની શરતોમાં તેમને 'એક્સ-ગ્રેશિયા પેમેન્ટ' તરીકે ઓળખાવવામાં આવ્યા હોવાથી એવોર્ડ પછી તેઓ વેતન તરીકે મટી જતા નથી. તેથી અમે હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓના તર્કને સ્વીકારવા અસમર્થ છીએ. ડિવિઝન બેન્ચ તેમજ સિંગલ જજનો ચુકાદો તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. એવું ઠરાવવામાં આવે છે કે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વેતન છે અને તે રકમ પર પણ ફાળો આપવો પડશે. જો કે, અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે વ્યાજની ચુકવણી વૈધાનિક જોગવાઈઓ મુજબ રહેશે.

આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====